

Han. 16, 1-10 - preek - NGKO - 24-1-2016

Afscheidspreek: 'adieu'

Beeldvorming

Wat denk je hier te zien?

't Is een garnaal

Ja-a, zo kan een garnaal er dus ook uit zien. Had je niet gedacht, denk ik.

Zoals dit ... een schimmel is, dit beeld zou ik niet hebben als mijn broertje het niet onder zijn elektronenmicroscop gefotografeerd had.

Onverwacht mooi, daar waar je helemaal geen schoonheid verwacht.

Zó gezien een heel ander beeld dan dat je er van had.

Als iemand je de ogen niet geopend had, zou je het volledig ontgaan zijn.

En daarover wil ik het vanmorgen met jullie hebben:

afscheidspreek NGK De Ontmoeting: 'adieu'

over wat je ziet (of denkt te zien) en over wat er te zien is, als je de ogen open gaan.

2D

Hoe zou een tijdgenoot van ons dit reisverhaal van Paulus vertellen?

Ik denk zo:

Paulus en Silas zijn mannen met een bijzondere visie op het leven en de toekomst, waarmee ze iedereen proberen te bereiken. Zo zijn de ze voortrekkers geworden van een beweging. Daarom, ondernemend als ze zijn, op weg gegaan in het buitenland om nog veel meer volgelingen te maken. Ze scouten talent waar ze dat maar kunnen vinden. Als ze onderweg een begaafde jongeman ontmoeten met veel potentie voor de beweging, rekruteren ze hem onmiddellijk. Met een goed oog voor public relations, schaaft Paulus nog aan het imago van de jongen om hem ook aanvaardbaar te maken voor de Joodse doelgroep die de beweging hoopt te bereiken. Onderweg grijpen ze de kansen die er liggen, maar hebben ze ook oog voor de obstakels die er zijn. In hun reis voor de beweging forceren ze die niet, maar passen ze zich aan de omstandigheden aan. Ze brengen de boodschap daar waar het kan. Dat brengt hen uiteindelijk aan de kust in de havenstad Troas. Daar krijgt Paulus 's nachts een ingeving dat ze hun missie overzee in Macedonië zouden moeten vervolgen. Na rijp beraad besluit het gezelschap dit de volgende dag ook te doen.

...

't Is hetzelfde verhaal...,

maar er mist toch iets hè.

De 'bovenverdieping' -om het zo maar eens te noemen- wordt niet in dit verslag betrokken.

En zo blijft het tweedimensionaal, 2D.

Een verhaal over wat mensen denken en mensen doen in het platte vlak.

Dat is wel typisch voor onze tijd, denk ik, tenminste in ons deel van de wereld dan, om een verhaal in 2D (twee dimensies) te vertellen.

Men houdt het maar liever bij ons mensen en onze verantwoordelijkheid.

Sommigen denken ook dat er niet meer te zien is dan dat.

Maar meer zijn er -denk ik- die terughoudend zijn om de invloed van 'boven' te benoemen.

Ja er is wel 'iets' 'denk ik' zeggen sommigen, 'maar we weten daar eigenlijk niets van', dus laten we het er dan ook maar niet over hebben.

Je beweert zomaar meer dat je waar kunt maken.

En dat is ook zo hè. Recente gebeurtenissen hebben ons er weer geheel van doordrongen wat mensen elkaar in de 'naam van God' aandoen. Dan kun je maar beter terughoudend zijn. Je ziet zo maar meer dan er is en dan ben je op zijn minst zweverig, en op zijn ergst een regelrechte plaag voor je medemensen.

Laten we het maar houden, bij wat we kunnen verantwoorden.

En rest laten we dan maar buiten beschouwing.

Is de conclusie van veel mensen.

3D

Maar Lukas, dat is de verslaggever van deze geschiedenis, vertelt dit verhaal in 3D (3 dimensies).

Dat is niet omdat Lukas zo'n zweverige man is, die graag wat verder kijkt dan de dagelijkse werkelijkheid.

En daar dierbare dingen over schrijft, die zijn lezers wel mooi vinden.

Nou net Lukas niet! In het eerste hoofdstuk van zijn eerste boek (het evangelie van Lukas) lees je nu net dat hij de gebeurtenissen nauwkeurig nagaat om een ordelijk, lees: betrouwbaar, verslag van de gebeurtenissen te kunnen maken.

Er gingen kennelijk ook wilde verhalen rond.

En je merkt dat in dat nauwkeurige verslag de derde dimensie er toch nadrukkelijk door Lukas in betrokken wordt.

Die derde dimensie hóórt in zijn ogen juist bij een betrouwbaar verslag!

En niet omdat men in die tijd gewend was dat nu eenmaal zo te doen, of om het optreden van het gezelschap te rechtvaardigen.

Nee Lukas benoemt die derde dimensie omdat die erbij hoort.

Dat begint eigenlijk al bij die jongeman Timoteüs, al merk je het dan nog niet zo duidelijk.

Paulus en Silas, zijn metgezel,

zijn niet de ontdekkers van het talent van Timoteüs,

maar degenen die een goed getuigenis over het gelóóf van Timoteus horen van andere gelovigen.

Juist dat geloof¹, d.w.z. Timoteüs' vertrouwen in de hogere macht van God, de derde dimensie, is zijn aanbeveling voor Paulus en Timoteüs.

En de reden dat ze hem op hun tocht meenemen.

Niet zijn talent.

Niet wat hij kan is doorslaggevend, maar op Wie hij vertrouwt.

Want dat geloof is belangrijk want dat opent je de ogen voor een kant van de werkelijkheid die je anders niet zou zien.

Vertrouwend op de invloed 'van boven' begin je die invloed ook weerspiegeld te zien in de de gebeurtenissen beneden, op aarde.

Zoals je de wolken aan de hemel weerspiegelt ziet in het wateroppervlak beneden.

En zo herkent Timoteüs, samen met Paulus en Silas, dat de reden dat ze maar niet in Asia kunnen komen een aanwijzing van de Heilige Geest is om daar nu niet heen te gaan .

-Later zal Paulus er namelijk wel komen-

En als ze vervolgens besluiten om

¹ vgl. 2 Tim. 1,5 waar juist dat geloof wordt genoemd als dat wat Timoteüs onderscheidt

dan maar naar het Noorden te reizen begrijpen ze de obstakels waar ze dan tegen oplopen, als een nieuwe aanwijzing van de Geest dat ze ook daar niet moeten zijn.

En zo komt het gezelschap terecht waar ze wel moeten zijn: in de havenstad Troas.

En ook daar maakt hun geloof voor hen weer het verschil.

Want door hun geloof kunnen ze onderscheiden tussen

dat Paulus droomt over een boodschap van God

en

dat God in een droom een boodschap voor Paulus heeft.

Want een visioen en een droom zijn voor ons niet uit elkaar te houden.

Maar hun geloof geeft hen de overtuiging dat deze droom op dit moment

-na wat er eerder was gebeurd-

en op deze plek

-in een havenstad op de drempel van Europa-

niet anders dan een visioen is.

Een boodschap van de Geest van God.

Want ze moeten er wel even over nadenken, lees je in vers 10,

immers ze trekken de conclusie -zo staat het er- uit deze en de voorgaande gebeurtenissen, denk ik,

dat ze naar Europa moeten oversteken.

Door hun geloof houden ze het overzicht over wat er moet gebeuren, het zicht op wat God wil.

Dat maakt van dit verslag een minder stoer verhaal.

Niet: 'kijk eens wat Paulus, Silas en Timoteüs allemaal voor elkaar kunnen krijgen!'

Nee! Maar wel een veel spannender en boeiender verhaal:

Waar probeert de Geest hen nu heen te krijgen?'

Wat is de Heer met Europa van plan?

Van bovenaf ziet onze werkelijkheid een vaak veel boeiender uit,

dan in het platte vlak.

Van bovenaf gezien krijgt wat we meemaken en wat we zien vaak veel meer samenhang, perspectief en richting. Zoals we 'het plan' van een stad vanuit de lucht ineens wel zien.

Vaag?

Tsja, maar het blijft een kwestie van geloof, natuurlijk.

Je kunt het vaak allemaal ook anders zien en duiden.

Dat is zo hè.

En dat is de moeilijkheid in onze omgang met God.

Over sommige zaken is Hij heel erg duidelijk (bijbel),

maar over andere zaken blijft Hij bijna net zo indirect.

En laat Hij veel aan onze goede verstaan over.

Voor 21e-eeuwers als ons is dit een vreemde manier van communiceren.

Wij zouden niet zoveel aan de verbeelding overlaten.

Aan Paulus en zijn gezelschap een veel duidelijker instructie gegeven hebben van de reisbestemming,

waarschijnlijk met de tickets bijgesloten.

Als wij hen geïnformeerd hadden,

zouden zij er niet meer over hebben hoeven nadenken.

In ieder geval zouden we Paulus direct het visioen hebben laten zien, zodat ze onmiddellijk geweten hadden waar ze heen moesten.

Dit is in onze beleving wel heel indirecte communicatie.

Eerst twee keer niet en dan pas wel.

Maar kennelijk gaat de Heer zo met hen en ook met ons om.

Soms geeft Hij ons richting stap voor stap en dag voor dag.

“Voorlopig wandelen we in geloof en niet in aanschouwen”, schrijft Paulus (2 Co 5,7). Paulus had het zelf zo meegemaakt!

D.w.z. we zoeken onze weg in vertrouwen op God

en niet omdat we die steeds zo duidelijk voor ons zien.

Waarom zo?

Omdat Hij dat zo wil.

Misschien wil de Heer wel dat we voortdurend blijven nadenken over wat Hij zou willen.

En wil Hij dat we gespannen blijven letten op de tekenen die Hij ons geeft.

Wil Hij dat we elk moment rekening met Hem houden.

“We moeten steeds onze blik scherpen, om Gods bedoeling met ons te blijven zien.” schrijft

Ann Voskamp.

In geloof op de Geest letten.

Goed om dat te beseffen.

Want als je dat doet, blijkt dat Hij ons leven leidt,

nu net zoals toen ook.

En dat onze toekomst in zijn hand is,

nu net zoals toen ook.

Door ons geloof wordt 2D - 3D.

Goed om dat ook vandaag te beseffen,

dat Hij ons brengt waar we moeten zijn.

En dat we met Hem onderweg zijn.

Net zoals Paulus, Silas en Timoteüs toen.

Dat ziet er niet altijd heel duidelijk uit.

En ook niet altijd heel mooi.

Zij lopen tegen hindernissen op.

Twee keer hier.

Hindernis, da's negatief.

Maar ook die hindernissen betekenen wat.

Er kunnen zelfs conflicten ontstaan.

Het oorspronkelijke reisgezelschap, dat door de Geest op weg was gestuurd, Paulus en Barnabas, was al uit elkaar gevallen.

Dat kun je hier vlak voor lezen (Han. 15, 36-41).

Dat ziet er in 2D heel negatief uit, zoals een conflict er nu eenmaal lelijk uit ziet. Maar in 3D betekent het dat het evangelie nu twee keer zo snel door twee teams verspreid word.

Paulus trekt aan het einde van zijn loopbaan de conclusie dat Hij

-ook na dit conflict en door veel andere tegenslag heen-

wel volop bezig was met zijn levenstaak:

nl. getuigen van het evangelie van Gods genade (Han 20,24).

Wij zien dit niet altijd zo duidelijk,

maar de Heer werkt kennelijk door álles, positief en negatief, heen.
En door ons geloof opent Hij onze ogen daarvoor.

‘adieu’

Wij nemen vandaag afscheid.
Na 9,5 jaar samengewerkt te hebben.
11,5 jaar samen gekerkt te hebben.
Dat is een hele periode!
Wat zien we als we terugkijken?
Oh daar kun je een heel plat verhaal over vertellen.
In zwart-wit 2D
‘In het begin zijn we enthousiast samen begonnen,
en we hebben mooie dingen meegemaakt,
maar nu wordt het tijd om weer eens verder te trekken.
En er waren natuurlijk ook minder mooie dingen,
goed dat we nu uit elkaar gaan,
dat betekent voor ons allemaal
nieuwe ronde en nieuwe kansen.’
En ’t is ook nog waar ook denk ik.
Er zit genoeg menselijks aan deze tijd samen.
Ook menselijk tekort!
Net als bij Paulus en Barnabas.
En zo praten we er ook wel met elkaar over,
Soms openlijk en soms wat stiekemer.

Maar in het licht van Han. 16 ben ik ervan overtuigd,
dat we de Geest van onze Heer dan tekort doen.
Hem niet in ons verhaal betrekken.
Dat ook onze kleine verhaal in kleurig en diep 3D hoort.
De Heer bracht ons samen in 2006.
Onverwacht. Ik beleefde dat toen als een wonder.
Bij mijn intrede bracht ik dat onder woorden met:
‘De Geest leidt ons allemaal samen in het tempo van de Geest’
Niet maar sommigen van ons, maar allemaal samen krijgen we Geest van God.
Zijn vrucht en zijn gaven.
En zo moet je ook samen blijven werken, anders wordt het een soap.
En ik heb gezien: ademloos soms, wat de Geest ons samen heeft gegeven. Indrukwekkend,
ja soms zelfs adembenemend vind ik dat!
We hebben samen hoogtepunten meegemaakt, die ons geloof verdiepten en de onderlinge
band versterkten.
We zijn ook samen door dieptepunten heengegaan, die toch ons geloof verdiepten en onze
band versterkten.
In alles ging de Geest voorop en leidde de Heer ons. Samen.
Ook - en daar ben ik van overtuigd- in dat we nu afscheid nemen.
In de taal van Han. 16 zag ik de hindernissen toenemen en zag de weg elders wel
verdergaan.
Ik heb dat geduid als de leiding van de Geest.

En dan nemen we vandaag echt afscheid,
en afscheid is nooit fijn als je het samen goed gehad hebt.
Maar toch kan het dan ook goed zijn.
Want ik laat jullie niet alleen achter, want de Geest leidt jullie verder.
Dus kan ik gerust gaan, ik ben maar een uitvoerder.
En ook ik ga niet alleen verder, want de Geest leidt ook mij.
De Geest brengt ons beiden verder naar onze bestemming.
op weg naar de Heer in zijn voltooide Koninkrijk.
In dat licht - 3D- kunnen we vandaag afscheid van elkaar nemen, broers en zussen.
In de periode samen leidde de Geest ons
én in het afscheid leidt de Geest ons,
en verder zal de Geest ons ook leiden.
adieu, ga met God, zeggen de Fransen,
'ajuuus', zeggen ze hier.
ga met God!
adieu.

Amen

(c) Wieb Dijksterhuis, 2016